

Ny Salmebok 2013 - Kultur mangfoldets viktigste bok

På søndag er det første søndag i advent og det første lyset av fire lys i adventskransen skal «brenne for denne lille jord, den blanke himmelstjerne der vi og alle bor» slik Borg-dikteren Eivind Skeie uttrykker det i adventsalmen Tenn lys. Skeies salme er av de nye salmene i Norsk Salmebok 2013 som lanseres på søndag i alle gudstjenestene landet over.

Hele 241 nye salmer har fått plass blant de 899 salmene boka inneholder. Skeies allerede velkjente adventsalme er en av dem. Men mer tydelig enn noen gang fremstår Norsk Salmebok 2013 som kultur mangfoldets salmebok. Den er uten tvil den mest kulturelt mangfoldige samling med tekster og melodier i dagens Norge. Og den brukes! Hver eneste søndag vil den etter hvert bli brukt av mer enn hundretusen mennesker, og i løpet av uken av enda mange flere. Som det står framhevet på salmebokens tittelblad: Den er for kirke og hjem.

Enestående vandring gjennom tusen års musikk

Salmeboken inneholder tekster og melodier som spenner over mer enn 2500 år, og er slik en enestående vandring gjennom de mange generasjonenes musikkuttrykk og livstolkning. Det betyr at våre formødre og forfedre gjennom de siste tusen årene vil kunne gjenkjenne en eller flere melodier og tekster. Musikken spenner over mange generasjoner i fortiden, men har også et stort spenn i stilarter. Alle de store europeiske klassikerne er representert, Bach, Beethoven, Haydn, Handel, Mozart, Schubert, Sibelius, sammen med folketonen, gospel, visemusikk og Bjørn Eidsvåg, Arne Bendiksen og Benny Anderson. For oss som vokste opp med Cat Stevens, er det fint å finne originalen til hans «Morning has broken» i Norsk Salmebok!

Verden inn i kirken

Den største fornyelsen musikalsk er de mange melodiene fra land utenfor Europa og Nord-Amerika. Her er musikk fra India, Brasil, Sør-Afrika, Kina og Sri Lanka og flere av de mest kjente afro-amerikanske spirituals. Gospelmusikken er også godt ivaretatt. Flere av melodiene utenfra er folketonen, blant annet finner vi mange engelske og irske folkemelodier i det nye materialet.

Barn og ungdom får større plass

At Den norske kirke har gjennomgått en trosopplæringsreform, er også tydelig å merke i den nye salmeboken. Nye salmer som retter seg spesielt mot barn og unge er gitt en prioritert plass, noe man blant annet kan se ved de to nye underkapitlene «Ved sengen» og «For de minste», og at en del hits fra gospel- og lovsangsrepertoaret er tatt med.

Viktig endring for historiske minoriteter

Vi er vant til at norske folkemelodier har plass i salmeboken, selv om det var kontroversielt for bare hundre år siden. I den nye salmeboken er det blitt plass til hele det kulturelle mangfoldet som har levd i generasjoner i Norge i de tre samiske kulturene og i kvensk. Det er første gang at kvensk folkemusikk slik løftes inn i en nasjonal ramme og blir felleseie. Norge var aldri så monokulturelt som enkelte hevder! Men for de historiske minoritetene i Norge er det enda viktigere at det nå er tekster på alle de tre samiske språkene og på kvensk. «Deilig er jorden» kan nå synges på fire norske språk – og jeg forstår bare ett av dem!

En salmebok for alle

Den nye salmeboka gir oss et møte med tidligere generasjoners livsfølelse og religiøse livstolkning.

Men den gir oss også rikelig plass til vår egen generasjons erfaringer. Tekstene bringer oss nærmere vår eksistens i et globalt fellesskap med urett og fattigdom, klimaødeleggelser og ensomhet midt i et mylder av inntrykk. Vi kan kjenne oss igjen i poesiens livsfølelse. Kan det tenkes en finere avslutning av dagen enn Karin Boyes dikt «Ingen stund är så som denna, kvældens sista, tysta timma», tonesatt av vår egen Egil Hovland. Vær så god, les og syng, alene eller i fellesskap, i kirke, kor eller hjemme. Salmeboken er for alle!